T087 TKL 5 (27) Luận Thập Địa Kinh Q7

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7

LUAÄN KINH THAÄP ÑÒA
QUYEÅN 7
Ñòa 5: ÑÒA NAN THAÉNG

Luaän: Trong ñòa naøy, phaân bieät coù ba phaàn: 1. Thaéng do ñoái trò maïn. 2. Thaéng do haønh ñaïo khoâng truù. 3. Thaéng cuûa quaû aáy. Theá naøo laø thaéng do ñoái trò maïn? Kinh: “Baáy giôø, Boà-taùt Kim Cang Taïng noùi: Naøy caùc Phaät töû! Neáu Boà-taùt ñaït ñöôïc Ñòa thöù tö cuûa baäc Boà-taùt, kheùo thöïc hieän ñuû caùc haønh roài, muoán böôùc vaøo Ñòa thöù naêm cho neân duøng möôøi loaïi taâm thanh tònh, saâu xa, bình ñaúng ñeå hoäi nhaäp nôi ñòa aáy. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø: 1. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi phaùp Phaät quaù khöù. 2. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi phaùp Phaät vò lai. 3. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi phaùp Phaät hieän taïi. 4. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi giôùi tònh. 5. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi taâm tònh. 6. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi vieäc döùt tröø kieán-nghi-hoái, ñaït thanh tònh. 7. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi trí ñaïo phi ñaïo thanh tònh. 8. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi trí haønh ñoaïn thanh tònh. 9. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi vieäc löôïng xeùt veà taát caû phaùp phaàn Boà-ñeà thanh tònh toái thöôïng. 10. Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi vieäc hoùa ñoä taát caû chuùng sinh ñaït thanh tònh. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt duøng möôøi loaïi taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng aáy cho neân coù theå ñi vaøo Ñòa thöù naêm cuûa baäc Boà-taùt”. Luaän:

Ñoái trò maïn thaéng; töùc laø möôøi loaïi taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng, cuøng nieäm veà taâm khoâng thoái chuyeån. Tröôùc ñaõ noùi veà vieäc ñoái trò maïn vôùi laõnh hoäi phaùp. Nay trong ñòa naøy noùi veà ñoái trò maïn nôi phaân bieät thanh tònh. Trong ñoù: - Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng; laø ôû trong söï bình ñaúng,

taâm ñöôïc thanh tònh. Taâm thanh tònh saâu xa aáy phaân bieät coù möôøi loaïi. - Möôøi loaïi taâm thanh tònh saâu xa; laø phaùp cuûa chö Phaät cuøng söï tuøy thuaän nôi phaùp cuûa chö Phaät. Söï phaân bieät aáy, neân bieát. Theá naøo laø phaùp cuûa chö Phaät? Töùc laø dieäu löïc... cuûa ba ñôøi, nhö kinh noùi: “Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi phaùp Phaät quaù khöù-vò lai-hieän taïi”. Nhö vaäy, dieäu löïc cuûa phaùp Phaät nôi ba ñôøi ñaõ neâu baøy. Tieáp theo laø noùi veà söï tuyø thuaän vôùi phaùp cuûa chö Phaät. Phaùp cuûa chö Phaät kia do ñaâu maø ñöôïc thaønh? Töùc laø döïa vaøo giôùi- ñònh-trí cuøng vieäc hoùa ñoä chuùng sinh, trong aáy: Döïa vaøo giôùi thanh tònh. Nhö kinh noùi: “Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi giôùi thanh tònh”. Döïa vaøo ñònh thanh tònh. Nhö kinh noùi: “Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi taâm ñònh”. Döïa vaøo trí thanh tònh. Nhö kinh noùi: “Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi vieäc döùt tröø kieán-nghi-hoái-ñaït thanh tònh...”. ÔÛ ñaây: Trí haønh ñoaïn; laø löôïng xeùt veà taát caû phaùp phaàn Boà-ñeà chuyeån sang thuø thaéng toái thöôïng, döïa vaøo söï giaùo hoùa chuùng sinh. Nhö kinh noùi: “Taâm thanh tònh saâu xa bình ñaúng vôùi vieäc hoùa ñoä taát caû chuùng sinh ñaït thanh tònh”. Kinh: “Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt aáy an truù nôi Ñòa thöù naêm cuûa baäc Boà-taùt roài, kheùo tu haønh phaùp phaàn Boà-ñeà, kheùo thaønh töïu taâm thanh tònh saâu xa, chuyeân caàu ñaït haønh thöôïng thaéng, tuøy thuaän haønh nhö ñaïo, ñaït nguyeän löïc lôùn, do taâm töø bi, khoâng xaû boû taát caû chuùng sinh, tu taäp haønh coâng ñöùc trí tueä, caùc haønh khoâng ngöøng nghæ, daáy khôûi phöông tieän thieän xaûo, soi chieáu, thaáy roõ ñòa toái thöôïng, chính thöùc thoï nhaän söï gia hoä cuûa Nhö Lai, ñaït ñöôïc trí löïc nieäm yù khöù, thaønh töïu taâm khoâng thoái chuyeån”. Luaän: Trong ñoaïn naøy: - “Kheùo tu haønh phaùp phaàn Boà-ñeà”, cho ñeán “Tuøy thuaän haønh nhö ñaïo”; ñeàu laø chính thöùc tu taäp caùc haønh. - Kheùo tu haønh phaùp phaàn Boà-ñeà; trong Ñòa thöù tö cuûa baäc Boà-taùt tu taäp phaùp phaàn Boà-ñeà, kheùo ñaït taâm saâu xa thanh tònh. Coøn taâm thanh tònh saâu xa kia thì cuøng caàu ñaït haïnh thuø thaéng. Nhö vaäy maø haønh ñaïo khoâng truù, hôn haún ñeå phaù tröø caùc maïn.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 622

- Tuøy thuaän haønh nhö ñaïo; laø taâm thanh tònh saâu xa, taâm khoâng thoái chuyeån, trong söï bình ñaúng kia hieän baøy thaønh töïu, tuøy theo söï bình ñaúng aáy, truù nôi phaùp thanh tònh. Nhö vaäy, taâm saâu xa cuûa Boà-taùt an truù goïi laø tuøy thuaän haønh nhö ñaïo. Tuøy thuaän haønh nhö ñaïo, coù taùm loaïi: 1. Tu taäp taâm Boà-ñeà. Nhö kinh noùi: “Ñaït ñöôïc nguyeän löïc lôùn”. 2. Khoâng meät moûi. Nhö kinh noùi: “Do taâm Töø Bi cho neân khoâng xaû boû taát caû chuùng sinh”. 3. Ñaït ñöôïc dieäu löïc cuûa caên thieän. Nhö kinh noùi: “Tu taäp haïnh coâng ñöùc, trí tueä”. 4. Khoâng boû caùc haønh. Nhö kinh noùi: “Caùc haønh khoâng ngöøng nghæ”. 5. Tu haønh chaân chaùnh. Nhö kinh noùi: “Phaùt khôûi phöông tieän thieän xaûo”. 6. Khoâng chaùn ñuû. Nhö kinh noùi: “Soi chieáu thaáy roõ ñòa toái thöôïng”. 7. Ñaït ñöôïc löïc thuø thaéng cuûa keû khaùc. Nhö kinh noùi: “Chính thöùc thoï nhaän söï gia hoä cuûa Nhö Lai”. 8. Töï thaân ñaït ñöôïc dieäu löïc thuø thaéng, nieäm thuø thaéng cuûa ba tueä. Nhö kinh noùi: “Ñaït ñöôïc trí löïc nieäm yù khöù, thaønh töïu taâm

khoâng thoái chuyeån". Khöù laø quaùn tu tueä, coù nghóa laø khoâng bò chöôùng ngaïi. Theá naøo laø söï thuø thaéng cuûa haønh ñaïo khoâng truù? Thuø thaéng cuûa haønh ñaïo khoâng truù coù hai loaïi quaùn: 1. Thuø thaéng cuûa trí thanh tònh trong phaùp ñaõ ñöôïc nhaän bieát. 2. Thuø thaéng cuûa phöông tieän sieâng naêng laøm lôïi ích cho chuùng sinh. Do hai phaùp aáy, cho neân khoâng truù nôi theá gian, khoâng truù nôi Nieát-baøn. Theá naøo laø söï thuø thaéng cuûa trí thanh tònh trong phaùp ñaõ ñöôïc nhaän bieát? Kinh: "Boà-taùt aáy nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà: Khoå Thaùnh ñeá, Khoå Taäp ñeá, Khoå Dieät ñeá. Nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà Ñaïo Thaùnh ñeá dieät töø heát moïi khoå. Boà-taùt aáy, kheùo nhaän bieát veà theá gian ñeá, kheùo nhaän bieát veà Ñeä nhaát nghóa ñeá, kheùo nhaän bieát veà: 1. Ñeá töôùng. 2. Ñeá sai bieät. 3. Ñeá thuyeát thaønh. 4. Ñeá söï. 5. Ñeá sinh.

6. Ñeá taän voâ sinh trí. 7. Ñeá khieán nhaäp ñaïo trí. 8. Ñeá thöù töï thaønh töïu taát caû ñòa cuûa baäc Boà-taùt. 9. Ñeá taäp Nhö Lai trí. Boà-taùt naøy thuaän theo taâm yù cuûa chuùng sinh khieán hoï hoan hyû. Kheùo nhaän bieát veà theá gian ñeá, cho neân thoâng ñaït veà moät töôùng cuûa taát caû phaùp. Kheùo nhaän bieát veà ñeá ñeä nhaát nghóa, cho neân bieát roõ töï töôùng, ñoàng töôùng cuûa phaùp. Kheùo nhaän bieát veà ñeá töôùng, cho neân bieát roõ choã sai bieät cuûa caùc phaùp. Kheùo nhaän bieát veà ñeá sai bieät, cho neân bieát phaân bieät veà aám-giôùi-nhaäp. Kheùo nhaän bieát veà ñeá thuyeát thaønh, cho neân bieát roõ veà thaân taâm khoå naõo. Kheùo nhaän bieát veà ñeá söï, cho neân bieát roõ veà caùc neûo sinh töông tuïc. Kheùo nhaän bieát veà ñeá sinh cho neân dieät töø hoaøn toaøn moïi thöù nhieät naõo. Kheùo nhaän bieát veà ñeá taän voâ sinh trí cho neân phaùt khôûi haønh baát nhò. Kheùo nhaän bieát veà ñeá khieán nhaäp ñaïo trí, cho neân bieát ñuùng ñaén veà töôùng cuûa taát caû caùc phaùp. Kheùo nhaän bieát veà ñeá thöù töï thaønh töïu heát thaûy ñòa cuûa baäc Boà-taùt, vaø kheùo nhaän bieát veà ñeá taäp Nhö Lai trí, do dieäu löïc tin hieåu, cho neân bieát roõ choã nhaän thöùc cuûa trí phi ñaéc nhaát thieát cöùu caùnh". Luaän: Söï thuø thaéng cuûa trí thanh tònh trong phaùp ñaõ ñöôïc nhaän bieát, coù hai loaïi: 1. Phaân bieät phaùp thaät, nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà boán ñeá. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy, nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà Khoå Thaùnh ñeá". 2. Choã sai bieät cuûa phöông tieän hoùa ñoä chuùng sinh, döïa vaøo trí phöông tieän sai bieät cuûa möôøi ñeá. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy kheùo nhaän bieát veà theá gian ñeá, cho ñeán: "Cuøng kheùo nhaän bieát veà ñeá taäp Nhö Lai trí". Trong aáy: - Phaân bieät phaùp thaät: töùc laø duø coù Phaät hay khoâng coù Phaät, thì hai ñeá khoå-taäp vôùi quaû nhaân sai bieät, Theå cuûa chuùng laø voïng töôûng caáu nhieãm. Hai ñeá dieät-ñaïo vôùi quaû nhaân sai bieät, Theå cuûa chuùng laø phaùp thanh tònh. - Choã sai bieät cuûa phöông tieän hoùa ñoä chuùng sinh; laø söï sai bieät cuûa chuùng sinh ñöôïc hoùa ñoä. Phöông tieän sai bieät cho neân nhaän bieát! Chuùng sinh nôi ñoái töôïng ñöôïc hoùa ñoä coù baûy loaïi. Haøng Tieåu thöøa coù theå hoùa ñoä coù saùu loaïi: 1. Vì chuùng sinh caên cô chöa thuaàn thuïc, cho neân bieát roõ phöông tieän cuûa theá gian ñeá. 2. Vì chuùng sinh caên cô thuaàn thuïc, cho neân bieát roõ phöông tieän

cuûa ñeá ñeä nhaát nghóa. 3. Vì caùc chuùng sinh nghi hoaëc ñoái vôùi phaùp thaâm dieäu, cho neân bieát roõ phöông tieän cuûa ñeá töôùng. 4. Vì caùc chuùng sinh hieåu sai laïc, meâ laàm ñoái vôùi phaùp thaâm dieäu cho neân bieát roõ phöông tieän cuûa ñeá sai bieät. 5. Vì caùc chuùng sinh lìa chaùnh nieäm, cho neân bieát roõ phöông tieän cuûa ñeá thuyeát thaønh. 6. Vì caùc chuùng sinh coù chaùnh kieán cho neân nhaän bieát phöông tieän cuûa ñeá söï, nhaän bieát phöông tieän cuûa ñeá sinh, ñeá taän voâ sinh trí, ñeá khieán nhaäp ñaïo trí. Boán ñeá nhö ñeá söï... laø thuoäc veà khoå ñeá... 7. Laø haøng Ñaïi thöøa coù theå hoùa ñoä chuùng sinh, cho neân kheùo nhaän bieát phöông tieän cuûa ñeá thöù töï thaønh töïu taát caû ñòa cuûa baäc Boà-taùt, vaø kheùo nhaän bieát veà phöông tieän cuûa ñeá taäp Nhö Lai trí. Nhö kinh noùi: “Boà-taùt aáy, tuøy thuaän taâm yù cuûa chuùng sinh, khieán hoï hoan hyû, kheùo nhaän bieát veà theá gian ñeá...”. Trong ñoaïn naøy: - Thöù töï cuûa ñòa Boà-taùt laø khoaûng giöõa cuûa töøng ñòa, nhö töø ñòa cuûa mình thöù töï maø hoäi nhaäp, thuaän theo bieát taát caû sinh xöù, thaân taâm thoï nhaän khoå naõo. Khoå: töùc laø moïi söï thoï nhaän hieän coù ñeàu laø söï khoå. - Phaùt khôûi haønh baát nhò; töùc laø moät haønh. - Nhaän bieát ñuùng ñaén veà taát caû caùc töôùng: laø xöù luaän cuûa naêm minh ñeàu kheùo leùo nhaän bieát, laø löïc duïng cuûa tin, hieåu. - Nhaän bieát: laø trí löïc cuûa quaùn xeùt hình töôïng trong göông, trí löïc cuûa söï quaùn xeùt khoâng thaønh töïu. Nhö vaäy laø ñaõ noùi xong phaàn thuø thaéng cuûa trí thanh tònh trong phaùp ñaõ ñöôïc nhaän bieát. Theá naøo laø thuø thaéng cuûa phöông tieän sieâng naêng laøm lôïi ích cho chuùng sinh? Do nhaän bieát töôùng hö voïng cuûa taát caû phaùp höõu vi, cho neân daáy khôûi nieäm thöông xoùt chuùng sinh. Kinh: “Boà-taùt aáy ñaõ kheùo phaùt khôûi trí cuûa caùc ñeá nhö vaäy roài, nhaän bieát ñuùng nhö thaät veà taát caû haønh höõu vi ñeàu laø hö voïng, doái gaït, laøm meâ hoaëc haøng phaøm phu. Boà-taùt baáy giôø, laïi ôû giöõa chuùng sinh, taâm Ñaïi Bi chuyeån sang troäi baät, luoân hieän tieàn cuøng phaùt khôûi taâm Ñaïi Töø saùng toû”. Luaän: - “Boà-taùt aáy ñaõ kheùo phaùt khôûi trí cuûa caùc Ñeá nhö vaäy roài”, cho ñeán “Cuøng phaùt khôûi taâm Ñaïi Töø saùng toû”: Trong ñoù, voïng töôûng veà

thöôøng... laø vì chaúng gioáng vôùi khoâng hoaøn toaøn (voâ) cho neân laø hö. Luoân taïo ra caùc söï vieäc kieâu maïn, töôûng chaáp veà ngaõ, cho neân laø voïng. Phaùp theá gian hoaøn toaøn hö hoaïi cho neân laø doái. Phaùp theá gian loâi keùo, troùi buoäc haøng phaøm phu ngu si cho neân laø traù... - Phaøm phu: laø döïa vaøo chaáp giöõ veà thaân maø daáy khôûi ngaõ maïn. - Ñaïi Bi, Ñaïi Töø: laø thöông xoùt chuùng sinh. Lôïi ích thuø thaéng laø chæ roõ choã hôn so vôùi ñòa tröôùc veà Bi, cho neân noùi Ñaïi Bi thuø thaéng haønh ñaïo khoâng truù. Thaønh töïu trí phöông tieän ñeå cöùu ñoä chuùng sinh, cho neân goïi laø taâm Ñaïi Töø saùng toû. Kinh: “Boà-taùt aáy ñaït ñöôïc dieäu löïc cuûa trí tueä nhö vaäy, khoâng xaû boû taát caû chuùng sinh, luoân caàu ñaït trí tueä Phaät. Quaùn xeùt ñuùng nhö thaät veà heát thaûy haønh

höõu vi, ñoái vôùi thôøi gian tröôùc-thôøi gian sau nhaän bieát caùc chuùng sinh töø thôøi gian tröôùc bôûi vì voâ minh-höõu aùi maø sinh, löu chuyeån trong theá gian, quay veà ngoâi nhaø naêm aám, khoâng theå haønh ñoäng töï taïi maø khoå aám caøng taêng tröôûng. Trong ñoù, khoâng coù ngaõ, khoâng coù thoï maïng, khoâng coù chuùng sinh, lìa ngaõ, ngaõ sôû, Boà-taùt ñeàu nhaän bieát ñuùng nhö thaät. Thôøi gian sau cuõng nhö vaäy. ÔÛ ñaây, khoâng thaät coù maø do tham chaáp hö voïng veà phaàn ñoaïn, taát caû ñeàu sinh ra coù khoâng, Boà-taùt ñeàu nhaän bieát ñuùng nhö thaät". Luaän: - Boà-taùt aáy ñaït ñöôïc dieäu löïc cuûa trí tueä nhö vaäy: töùc laø nhö tröôùc ñaõ neâu. - Khoâng xaû boû taát caû chuùng sinh: töùc laø taâm Ñaïi Bi, Ñaïi Töø saùng toû cuõng nhö tröôùc ñaõ noùi. - Caàu ñaït trí tueä Phaät: laø nghóa veà cöùu ñoä taát caû chuùng sinh. - Quaùn xeùt ñuùng nhö thaät veà heát thaûy haønh höõu vi ñoái vôùi thôøi gian tröôùc-sau: töùc laø tuøy theo quaùn Ñaïi Bi kia chæ roõ hai loaïi töôùng: 1. Quaùn nhö thaät veà nhaân duyeân cuûa khoå laø taäp. Nhö kinh noùi: "Nhaän bieát caùc chuùng sinh, töø thôøi gian tröôùc bôûi vì voâ minh-höõu aùi maø sinh...". ÔÛ ñaây, töø thôøi gian tröôùc bôûi vì voâ minh-höõu aùi maø sinh"; töùc laø hieån baøy veà phaøm phu sinh chöù khoâng phaûi laø Boà-taùt sinh. Boà-taùt duøng phöông tieän thieän xaûo ñeå sinh. Vì sao khoâng noùi caùc phaàn nhaân duyeân khaùc? Vì voâ minh, höõu aùi laø goác reã cuûa phaàn Höõu. Phaøm phu sinh, töùc laø noùi coù ba loaïi chuùng sinh: Chuùng sinh caàu duïc, chuùng sinh caàu phaïm haïnh khoâng thaät, chuùng sinh caàu höõu. Cho ñeán döïa vaøo coõi trôøi Höõu Ñaûnh thì noãi khoå cuûa naêm aám cuõng laø voâ ngaõ, trong aáy, töï thaân voâ ngaõ vaø voâ ngaõ cuûa chuùng sinh thuoäc ñeä nhaát nghóa, cho neân laø khoâng coù. Nhöng voâ ngaõ cuûa chuùng sinh laø döïa vaøo söùc cuûa

maïng caên maø truù, luoân luoân thoï sinh, thaân taâm cuûa chuùng sinh töông tuïc, khoâng phaûi thöôøng, khoâng phaûi ñoaïn, maø cho laø coù thoï maïng vaø coù chuùng sinh. Phaù töø yù chaáp giöõ kieâu maïn kia, cho neân noùi laø khoâng coù thoï maïng-khoâng coù chuùng sinh. Xa lìa yù ngaõ maïn cuûa chuû theå chaáp giöõ, ñoái töôïng chaáp giöõ, cho neân goïi laø lìa ngaõ vaø ngaõ sôû. Ñoái vôùi thôøi gian tröôùc, do nhaân duyeân gì maø tuøy theo chuùng sinh hieän coù, tuyø theo haønh khoå hieän coù? Boà-taùt quaùn xeùt ñuùng ñaén roài, ñoái vôùi thôøi gian sau cuõng nhö vaäy. Tuøy theo nhaân cuûa khoå kia laø voâ minh-aùi döùt haún, ñoù goïi laø dieät, hôn haún dieät cuûa theá gian. "Ra khoûi" laø ñaïo. "Khoâng" cuõng nhaän bieát ñuùng nhö thaät. "Coù" cuõng nhaän bieát ñuùng nhö thaät. Ñoù goïi laø moät thöù Ñaïi Bi quaùn ñuùng ñaén veà nhaân duyeân taäp, nhôù nghó ñuùng nhö thaät veà khoå. 2. Tieáp theo laø noùi ñeán Ñaïi Bi thöù hai: Quaùn ñuùng ñaén veà caùc khoå saâu naëng maõi ñeo ñuoåi nôi voâ löôïng ñôøi cuøng caùc loaïi khoå. Kinh: "Baáy giôø, Boà-taùt suy nghó: Caùc keû phaøm phu aáy thaät heát söùc kyø dò. Ngu si, khoâng coù trí cho neân thoï nhaän voâ löôïng voâ bieân A-taêng-kyø thaân, ñaõ dieät, ñang dieät vaø seõ dieät. Luoân dieät nhö vaäy, nhöng khoâng theå ñoái vôùi thaân sinh töôûng chaùn lìa, laïi caøng laøm taêng tröôûng nhöõng yeáu toá chính nôi thaân khoå, luoân bò cuoán troâi theo doøng chaûy cuûa theá gian maø khoâng theå loäi

ngöôïc laïi, chæ quay veà ngoâi nhaø naêm aám chöù khoâng sao lìa boû ñöôïc, chaúng sôï raén ñoäc boán ñaïi, khoâng sao nhoå boû muõi teân kieán chaáp-ngaõ maïn, khoâng theå dieät tröø löûa tham saân si, khoâng theå phaù boû ñöôïc vuøng voâ minh toái taêm, khoâng theå laøm khoâ caïn doøng soâng lôùn cuûa aùi chaáp, khoâng caàu ñaït möôøi löïc cuûa baäc Ñaïi Thaùnh-baäc Ñaïo sö, thöôøng ñi vaøo röøng raäm cuûa yù ma, ôû trong bieån sinh töû luoân bò caùc thöù giaùc quaùn xaáu aùc xoay chuyeån". Luaän: Ñaïi Bi, quaùn xeùt ñuùng ñaén veà caùc khoå saâu naëng: laø trong voâ löôïng ñôøi luoân bò cuoán theo ñuû thöù khoå. Coù voâ löôïng voâ bieân A-taêng-kyø thaân dieät: laø bò cuoán theo trong voâ löôïng ñôøi. Theá naøo laø quaùn xeùt veà voâ soá thöù khoå? Nhö quaùn veà sinh khoå, nhaân cuûa khoå aáy, lìa nhaân khoå kia laø dieät, ñaïo. Cuõng vaäy, quaùn veà giaø-beänh- cheát khoå, nhaân cuûa khoå kia, lìa nhaân khoå laø dieät, ñaïo. Nôi ñoaïn naøy: - Thaân aáy döïa vaøo nhaân duyeân, coù ñuû yeáu toá chính veà thaân khoå; laø chæ roõ veà sinh khoå. - Thöôøng bò cuoán troâi theo doøng chaûy cuûa theá gian maø khoâng theå loäi ngöôïc laïi; laø chæ roõ veà aùi cuûa taäp (nguyeân nhaân).

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 627

- Quay veà nôi ngoâi nhaø naêm aám chöù khoâng sao lìa boû ñöôïc: laø chæ roõ veà dieät, ñaïo, lìa nhaân khoå. - Khoâng sôï raén ñoäc boán ñaïi: laø beänh khoå nôi nhaân kia phaùt sinh taêng-giaûm. - Chuùng sinh caàu phaïm haïnh hö voïng, chuùng sinh caàu duïc, thoï nhaän duïc, haønh haïnh aùc, chuùng sinh caàu höõu: Töùc laø chæ roõ khoâng theå nhoå boû muõi teân kieán chaáp-ngaõ maïn. Khoâng theå dieät tröø löûa tham saân si, khoâng theå phaù boû vuøng voâ minh toái taêm, khoâng theå laøm khoâ caïn doøng soâng lôùn cuûa aùi chaáp. Thöù töï nhö vaäy, chæ roõ veà nguyeân nhaän cuûa khoå kia caàu höôùng tôùi nôi choán voâ uùy. - Khoâng caàu ñaït möôøi löïc cuûa baäc Ñaïi Thaùnh-baäc Ñaïo sö: laø chæ roõ vieäc xa lìa söï dieät khoå kia. - Luoân ñi vaøo röøng raäm cuûa yù ma: laø chæ roõ vieäc thuaän theo ñaïo aùc, xa lìa ñaïo dieät khoå kia. - ÔÛ trong bieån sinh töû luoân bò caùc thöù giaùc quaùn xaáu aùc xoay chuyeån, töùc laø töôùng cuûa taát caû taâm, taâm soá phaùp nôi ba coõi ñeàu laø phaân bieät hö voïng, cho neân bieát. Kinh: "Boà-taùt thaáy roõ caùc chuùng sinh kia thoï nhaän khoå naõo nhö vaäy, coâ ñoäc khoâng ai cöùu ñoä, khoâng nôi nöông döïa, khoâng coù nhaø cöûa, khoâng coù beán baõi, khoâng coù neûo cöùu caùnh, muø loøa khoâng maét, bò maøng toái voâ minh che chaén troùi buoäc, ngu si truøm phuû. Vì caùc chuùng sinh aáy, Boà-taùt phaùt taâm nhö vaäy: Chæ moãi mình ta ñôn ñoäc khoâng beø baïn saùnh cuøng, tu taäp coâng ñöùc trí tueä trôï ñaïo, duøng coâng ñöùc trí tueä trôï ñaïo aáy laøm haønh trang, khieán cho heát thaûy chuùng sinh ñöôïc an truù nôi choán thanh tònh troïn veïn, cho ñeán khieán hoï ñaït ñöôïc möôøi löïc vaø trí hoaøn toaøn khoâng chöôùng ngaïi cuûa Phaät". Luaän: - Caùc chuùng sinh thoï nhaän khoå naõo nhö vaäy. Nhö tröôùc ñaõ noùi. - Coâ ñoäc: töùc laø ôû trong khoå naõo khoâng ai cöùu vôùt. Laïi nöõa, coâ ñoäc laø ñoái vôùi vieäc ñaõ thoï nhaän khoå, chöa thoï nhaän khoå maø noùi. - Khoâng ngöôøi cöùu ñoä, khoâng nôi nöông döïa: laø xa lìa thieän tri thöùc. - Khoâng coù nhaø cöûa: töùc laø lìa vieäc ñöôïc nghe chaùnh phaùp. - Khoâng coù beán baõi: laø lìa boû tö duy tòch tónh. - Khoâng neûo

cöùu caùnh: laø lìa boû chaùnh kieán. - Muø loøa khoâng maét: töùc laø chæ cho chöôùng ngaïi nôi caùc phieàn naõo voán coù cuøng vôùi phieàn naõo cuûa khaùch traàn, luoân khôûi taø nieäm, khoâng nghe chaùnh phaùp.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 628

- Bò maøng toái voâ minh che chaén, troùi buoäc, ngu si truøm phuû, chæ moãi mình ta, ñôn ñoäc khoâng baïn beø cuøng saùnh. Hieån baøy söï vieäc duõng maõnh, thuø thaéng. - Tu taäp coâng ñöùc, trí tueä trôï ñaïo: laø laøm saùng toû vieäc tu haønh taêng tröôûng, döïa vaøo ñoù ñeå giaùo hoùa chuùng sinh, laøm nhaân cuûa haøng trôøi, ngöôøi, cho ñeán nhaân cuûa Nieát-baøn. - Thanh tònh troïn veïn: laø söï thanh tònh hôn haún theá gian. - Ñaït ñöôïc möôøi löïc cuûa Phaät: laø haøng phuïc caùc thöù ma oaùn. - Trí hoaøn toaøn khoâng chöôùng ngaïi; laø trí thanh tònh cuûa Phaät hôn haún haøng Nhò thöøa. Kinh: “Boà-taùt kheùo quaùn xeùt nhö vaäy, khôûi dieäu löïc cuûa trí tueä maø tu caùc thieän phaùp, phaùt nguyeän vì cöùu ñoä taát caû chuùng sinh, vì laøm lôïi ích cho heát thaûy chuùng sinh, vì ñem laïi an laïc cho moïi chuùng sinh, thöông xoùt nhôù nghó ñeán muoân loaøi, vì khieán cho hoï khoâng coøn khoå naõo, khieán hoï ñaït ñöôïc giaûi thoaùt, vì thaâu nhieáp daãn daét heát thaûy chuùng sinh, vì khieán cho taâm cuûa taát caû chuùng sinh ñöôïc thanh tònh, vì ñieàu phuïc heát thaûy caùc loaøi, cho neân Boà-taùt phaùt nguyeän hoùa ñoä khieán hoï hoäi nhaäp nôi Ñaïi Nieát-baøn”. Luaän: Trong ñoaïn naøy: Kheùo quaùn xeùt-khôûi dieäu löïc cuûa trí tueä; laø duøng trí quan saùt ñuùng ñaén ñeå ñieàu phuïc daãn daét chuùng sinh. Ñeàu vì cöùu ñoä taát caû chuùng sinh; töùc laø nhoå saïch moïi thöù khoå naõo. Cöùu ñoä coù chín loaïi: 1. Ñoái vôùi chuùng sinh truù trong baát thieän; khieán cho hoï truù vaøo phaùp thieän. Nhö kinh noùi: “Vì taát caû chuùng sinh maø laøm lôïi ích”. 2. Chuùng sinh truù nôi phaùp thieän; khieán cho hoï ñaït ñöôïc quaû an laïc. Nhö kinh noùi: “Vì khieán cho heát thaûy chuùng sinh ñaït ñöôïc an laïc”. 3. Chuùng sinh soáng caûnh baàn cuøng thieáu thoán, thì ban cho hoï taát caû vaät duïng sinh soáng. Nhö kinh noùi: “Thöông xoùt nhôù nghó ñeán heát thaûy caùc loaøi”. 4. Chuùng sinh bò beänh khoå cuøng caùc ngoaïi duyeân naõo haïi; ñeàu khieán cho hoï döùt tröø. Nhö kinh noùi: “Vì khieán cho heát thaûy chuùng sinh khoâng coøn khoå naõo”. 5. Chuùng sinh bò troùi buoäc nôi theá gian; khieán hoï ñeàu ñöôïc lìa khoûi. Nhö kinh noùi: “Vì khieán cho moïi chuùng sinh ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt”. ÔÛ ñaây coù boán loaïi töôùng. 6. Khieán caùc ngoaïi ñaïo tin hieåu chaùnh phaùp. Nhö kinh noùi: “Vì

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 629

thaâu nhieáp, daãn daét heát thaûy chuùng sinh”. 7. Chuùng sinh nghi hoaëc thì khieán hoï kheùo quyeát ñònh döùt tröø nghi. Nhö kinh noùi: “Vì khieán cho taâm taát caû chuùng sinh ñöôïc thanh tònh”. 8. Chuùng sinh ñaõ truù nôi quyeát ñònh; thì khuyeán khích hoï tuï taäp ba Hoïc. Nhö kinh noùi: “Vì ñieàu phuïc heát thaûy caùc chuùng sinh”. 9. Chuùng sinh ñaõ truù nôi ba Hoïc; thì khieán cho hoï ñaït ñöôïc Nieát-baøn. Nhö kinh noùi: “Phaùt nguyeän vì taát caû chuùng sinh khieán hoï hoäi nhaäp nôi Ñaïi Nieát-baøn”. Trong chín loaïi cöùu khoå naøy thì hai caâu ñaàu laø cöùu ñoä

ñôøi vò lai, caùc caâu coøn laïi laø cöùu ñoä hieän taïi vaø cuõng cöùu ñoä vò lai. Ñoù goïi laø thuø thaéng do tu haønh ñaïo khoâng truù. (Phaàn hai) Tieáp theo laø noùi veà Quaû cuûa söï tu haønh aáy (Phaàn ba). Coù boán loaïi töôùng: 1. Thuø thaéng do thaâu nhieáp coâng ñöùc. 2. Thuø thaéng do tu taäp, haønh trì. 3. Thuø thaéng do giaùo hoùa chuùng sinh. 4. Thuø thaéng do khôûi trí tuøy thuaän theá gian. Theá naøo laø thuø thaéng do thaâu nhieáp coâng ñöùc? Laø thuø thaéng do thaâu nhieáp Vaên-Giôùi-Trí. Kinh: "Boà-taùt aáy an truù nôi ñòa Nan thaéng, laø Ñòa thöù naêm cuûa baäc Boà-taùt roài, ñöôïc goïi laø Nieäm, vì khoâng queân caùc phaùp. Goïi laø YÙ vì trí tueä kheùo quyeát ñònh. Goïi laø Khöù vì nhaän bieát thöù töï, yù nghóa cuûa kinh saùch. Goïi laø coù Hoå theïn vì töï giöõ gìn vaø giöõ gìn cho chuùng sinh. Goïi laø Taâm kieân coá vì khoâng rôøi boû thöïc haønh trì giôùi. Goïi laø Giaùc vì kheùo tö duy veà xöù ñuùng vaø xöù khoâng ñuùng. Goïi laø Theo trí vì khoâng tuøy thuoäc keû khaùc. Goïi laø Theo tueä vì kheùo phaân bieät veà nghóa ñuùng khoâng ñuùng nôi chöông caâu cuûa caùc phaùp. Goïi laø Ñaït thaàn thoâng vì kheùo tu taäp thieàn ñònh. Goïi laø Phöông tieän thieän xaûo vì tuøy thuaän haønh phaùp theá gian". Luaän: Thuø thaéng do thaâu nhieáp Vaên: laø thuø thaéng do thaâu nhieáp ba tueä: Vaên-Tö-Tu. Theá naøo laø thuø thaéng cuûa tueä? Nhö kinh noùi: "Goïi laø Nieäm vì khoâng queân caùc phaùp. Goïi laø YÙ, vì trí tueä kheùo quyeát ñònh. Goïi laø Khöù vì nhaän bieát thöù töï, yù nghóa cuûa kinh saùch". ÔÛ ñaây, Nieäm laø thuø thaéng cuûa Vaên tueä. YÙ laø thuø thaéng cuûa Tö tueä. Khöù laø thuø thaéng cuûa Tu tueä. Thöù töï cuûa caùc caâu aáy laïi coù caùch giaûi thích khaùc: Nghe vaø haønh trì thuø thaéng cho neân goïi laø Nieäm. Phaùp trí thaâm dieäu thuø thaéng cho neân goïi laø YÙ. Trí thaâm dieäu cuûa yù thuø thaéng cho neân goïi laø Khöù. Ñaây laø löôïc neâu veà hai loaïi thieän xaûo: Phaùp thieän xaûo vaø

nghóa thieän xaûo thaønh töïu. - Thuø thaéng do thaâu nhieáp Giôùi; coù hai loaïi laø nhaãn nhuïc nhu hoøa vaø thuø thaéng do giôùi khoâng thieáu soùt. Nhö kinh noùi: "Goïi laø coù Hoå theïn vì töï giöõ gìn vaø giöõ gìn cho chuùng sinh. Goïi laø Taâm kieân coá vì khoâng rôøi boû thöïc haønh trì giôùi". - Thuø thaéng do thaâu nhieáp Trí, coù naêm loaïi: 1. Trí nhaân duyeân taäp, khoâng coù nhaân cuûa ñieân ñaûo vaø ñoái trò nhaân cuûa taø kieán. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Giaùc, vì kheùo tö duy veà xöù ñuùng-xöù khoâng ñuùng". 2. Trí chöùng ñaéc, ñoái trò ma söï. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Theo trí vì khoâng tuøy thuoäc keû khaùc". 3. Trí nhaän bieát ngoân thuyeát sai laïc vaø ñoái trò dò thuyeát. Kheùo nhaän bieát veà caâu nghóa ñuùng, caâu nghóa khoâng ñuùng, caâu nghóa xen taïp. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Theo tueä, vì kheùo phaân bieät nghóa ñuùng-nghóa khoâng ñuùng nôi chöông caâu cuûa caùc phaùp". 4. Trí thaàn löïc, ñoái trò quy y taø vaïy. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Ñaït thaàn thoâng vì kheùo tu taäp thieàn ñònh". 5. Trí hoùa ñoä chuùng sinh, duøng phöông tieän ñeå thaâu nhieáp. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Phöông tieän thieän xaûo vì tuøy thuaän haønh phaùp theá gian". Ñoù goïi laø thuø thaéng do thaâu nhieáp coâng ñöùc. Theá naøo laø thuø thaéng do tu taäp haønh trì? Kinh: "Goïi laø Khoâng chaùn ñuû vì kheùo tích taäp coâng ñöùc, haønh trôï ñaïo. Goïi laø Tinh tieán khoâng ngöøng nghæ vì thöôøng caàu

ñaït trí tueä, haønh trôï ñaïo. Goïi laø Khoâng meät moûi vì tích taäp Ñaïi Töø Bi, haønh trôï ñaïo. Goïi laø Thöôøng nieäm phaùp Phaät, vì luoân caàu ñaït möôøi löïc, boán voâ sôû uùy, möôøi taùm phaùp baát coäng cuûa Phaät. Goïi laø Kheùo nhôù nghó tu haønh vì khôûi phaùt vieäc laøm trang nghieâm coõi Phaät. Goïi laø Tu haønh ñaày ñuû caùc loaïi nghieäp thieän vì tích taäp ba möôi hai töôùng toát vaø taùm möôi veû ñeïp. Goïi laø Thöôøng haønh tinh tieán vì luoân caàu thaân, khaåu-yù Phaät trang nghieâm. Goïi laø Öa thích cung kính ñaïi phaùp vì luoân thaân caän cuùng döôøng heát thaûy chö Boà-taùt cuøng Phaùp sö. Goïi laø Kheùo daáy khôûi nguyeän töï taïi vì coù phöông tieän lôùn ñeå kheùo hoäi nhaäp theá gian. Goïi laø Ngaøy ñeâm xa lìa taâm khaùc, vì thöôøng öa thích giaùo hoùa heát thaûy chuùng sinh". Luaän: ÔÛ ñaây, neâu söï thuø thaéng do tu haønh coù möôøi loaïi: 1. Haønh taêng tröôûng nhaân. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Khoâng chaùn ñuû vì kheùo tích taäp coâng ñöùc, haønh trôï ñaïo".

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 631

2. Haønh nöông vaøo nhaân. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Tinh tieán khoâng ngöøng nghæ vì luoân caàu ñaït trí tueä, haønh trôï ñaïo". 3. Haønh hoùa ñoä chuùng sinh khoâng heà meät moûi. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Khoâng meät moûi vì tích taäp Ñaïi Töø Bi, haønh trôï ñaïo". 4. Haønh höng khôûi phaùp Phaät. Nhö kinh noùi: "Goïi laø thöôøng nieäm phaùp Phaät vì doác caàu ñaït möôøi löïc, boán voâ sôû uùy, möôøi taùm phaùp baát coäng cuûa Phaät". 5. Haønh phaùt khôûi vieäc laøm thanh tònh coõi Phaät. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Kheùo nhôù nghó tu haønh, vì khôûi phaùt vieäc laøm thanh tònh coõi Phaät". Theá naøo laø trang nghieâm? Töùc laø chuùng sinh truù nôi coõi ñoù khoâng coù phieàn naõo caáu ueá, ñaït trí tueä kieân coá, cuøng phaùp Phaät luoân trang nghieâm. 6. Haønh döïa vaøo phaùp Phaät ñeå phaùt khôûi. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Tu haønh ñaày ñuû caùc loaïi nghieäp thieän, vì tích taäp ba möôi hai töôùng toát vaø taùm möôi veû ñeïp". 7. Haønh döïa vaøo neûo haønh hoùa cuûa Phaät ñeå phaùt khôûi. Nhö kinh noùi: "Thöôøng haønh tinh tieán vì luoân caàu thaân- khaåu-yù Phaät trang nghieâm". 8. Haønh kính troïng phaùp. Nhö kinh noùi: "Öa thích cung kính ñaïi phaùp vì luoân thaân caän cuùng döôøng heát thaûy chö Boà-taùt vaø Phaùp sö". 9. Haønh nguyeän ñaït ñöôïc ñaày ñuû. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Kheùo daáy khôûi nguyeän töï taïi vì coù phöông tieän lôùn ñeå kheùo hoäi nhaäp theá gian". 10. Haønh lìa boû taâm Tieåu thöøa. Nhö kinh noùi: "Goïi laø Ngaøy ñeâm xa lìa taâm khaùc vì thöôøng öa thích giaùo hoùa heát thaûy chuùng sinh". Ñoù goïi laø söï thuø thaéng do tu haønh. Theá naøo laø thuø thaéng do giaùo hoùa chuùng sinh? Kinh: "Boà-taùt aáy, khi thaønh töïu haønh nhö vaäy, duøng boá thí ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi duøng aùi ngöõ-lôïi haønh-ñoàng söï ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi duøng vieäc thò hieän saéc thaân ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi duøng vieäc thuyeát phaùp ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi thò hieän nhieàu söï vieäc veà thaàn khoâng vaø haïnh cuûa Boà-taùt ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi noùi veà ñaïi söï cuûa chö Phaät ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi thò hieän söï xaáu aùc loãi laàm cuûa theá gian ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi noùi veà lôïi ích nôi trí tueä cuûa chö Phaät ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Laïi hieän baøy töôùng trang nghieâm cuûa ñaïi thaàn thoâng, cuõng

giaûng noùi veà voâ soá haønh ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. Boà-taùt aáy, giaùo hoùa chuùng sinh nhö vaäy, thaønh töïu phöông tieän, thaân taâm luoân höôùng tôùi trí Phaät maø khoâng heà thoái thaát caùc haønh cuûa caên thieän, luoân sieâng naêng tu taäp chuyeån sang ñaïo thuø thaéng". Luaän:

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 632

ÔÛ ñaây, söï thuø thaéng do giaùo hoùa chuùng sinh ñaõ duøng boán Nhieáp phaùp ñeå giaùo hoùa. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt aáy, khi thaønh töïu haønh nhö vaäy, duøng boá thí ñeå giaùo hoùa chuùng sinh...". - Vì ñoàng söï laø tuøy thuaän chuùng sinh, cho neân Boà-taùt öùng hoùa töï taïi. Nhö kinh noùi: "Laïi duøng vieän thò hieän saéc thaân ñeå giaùo hoùa chuùng sinh". - Vì caùc chuùng sinh nghi hoaëc, cho neân coù theå thuyeát phaùp thaønh töïu. Nhö kinh noùi: "Laïi duøng vieäc thuyeát phaùp ñeå giaùo hoùa chuùng sinh". - Vì caùc chuùng sinh khoâng coù phöông tieän ñoái vôùi Boà-ñeà. Nhö kinh noùi: "Laïi thò hieän nhieàu söï vieäc veà thaàn thoâng vaø haïnh cuûa Boà-taùt ñeå giaùo hoùa chuùng sinh". - Vì caùc chuùng sinh ñoái vôùi phaùp Ñaïi thöøa toû ra moûi meät. Nhö kinh noùi: "Laïi noùi veà ñaïi söï cuûa chö Phaät ñeå giaùo hoùa chuùng sinh". - Vì caùc chuùng sinh ham thích nôi theá gian. Nhö kinh noùi: "Laïi thò hieän söï xaáu aùc loãi laàm cuûa theá gian ñeå giaùo hoùa chuùng sinh". - Vì caùc chuùng sinh khoâng tin phaùp Ñaïi thöøa. Nhö kinh noùi: "Laïi noùi veà lôïi ích nôi trí tueä cuûa chö Phaät ñeå giaùo hoùa chuùng sinh". - Vì caùc chuùng sinh khoâng coù trí tueä; Boà-taùt hieän baøy thaàn thoâng trang nghieâm, thò hieän voâ soá caùc haønh, duøng moät thaân thò hieän voâ löôïng thaân. Caùc söï vieäc nhö vaäy ñeàu khieán cho chuùng sinh quyeát ñònh tin töôûng. Nhö kinh noùi: "Laïi hieän baøy töôùng trang nghieâm cuûa ñaïi thaàn thoâng, cuõng giaûng noùi veà voâ soá haønh ñeå giaùo hoùa chuùng sinh". - Boà-taùt aáy, giaùo hoùa chuùng sinh nhö vaäy, thaønh töïu phöông tieän: Nhö tröôùc ñaõ noùi. - Thaân taâm luoân höôùng tôùi trí Phaät; laø caàu ñaït dieäu löïc thuø thaéng ñeå giaùo hoùa chuùng sinh. - Nhöng caùc haønh cuûa caên thieän khoâng heà thoái thaát; töùc laø tuøy theo coâng ñöùc-trí tueä ñaõ ñaït ñöôïc ñeàu khoâng thoái thaát. - Luoân sieâng naêng tu taäp chuyeån sang ñaïo thuø thaéng; töùc laø moïi choã tu taäp caùc haønh ñeàu muoán khieán cho taêng tröôûng toát ñeïp. Ñoù goïi laø söï thuø thaéng do giaùo hoùa chuùng sinh. Theá naøo laø thuø thaéng do khôûi trí tuøy thuaän theá gian, ñoái trò caùc thöù chöôùng-nhieãm? Kinh: "Boà-taùt aáy, vì laøm lôïi ích cho chuùng sinh, maø kheùo nhaän bieát veà moïi thöù hieän coù nôi theá gian nhö saùch vôû-luaän thuyeát-in aán-toaùn soá, caùc luaän nhö Thaïch taùnh... caùc phöông thöùc chöõa trò caùc beänh, caùc thöù laøm toån haïi chuùng sinh. Boà-taùt thaûy ñeàu coù theå chöõa trò, taïo luaän, kinh

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 633

saùch, caùc loaïi nhaïc hay, caùc söï vieäc ñem laïi vui thích. Kheùo nhaän bieát veà ñaát nöôùc, thaønh aáp, xoùm laøng, nhaø cöûa, soâng suoái, ao hoà, vöôøn hoa, laàu gaùc, thaûo döôïc, röøng nuùi... caùc loaïi vaät baùu nhö vaøng, baïc, löu ly, ngoïc baùu ma ni, san hoâ, hoå phaùch, xa cöø, maõ naõo... vôùi nhöõng tính chaát cuûa chuùng.

Kheùo nhaän bieát veà; maët trôøi, maët traêng, tinh tuù, ñoäng ñaát, moäng töôûng laønh döõ, vôùi caùc töôùng traïng aûnh höôûng tôùi thaân maïng. Boà- taùt trì giôùi, haønh xöû thieàn ñònh, thaàn thoâng, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, taát caû nhöõng söï vieäc khoâng gaây naõo haïi chuùng sinh, coù theå ñem laïi lôïi ích, an laïc cho chuùng sinh, vì thöông xoùt chuùng sinh cho neân hieän ra, daàn daàn khieán hoï tin vaøo phaùp Phaät voâ thöôïng". Luaän: Trí thuaän theo theá gian; laø ñoái trò chöôùng, nhieãm. Nhö kinh noùi: "Boà-taùt naøy, vì laøm lôïi ích cho chuùng sinh, maø kheùo nhaän bieát veà moïi thöù hieän coù nôi theá gian nhö saùch vôû, luaän thuyeát...". Trong ñoù veà saùch vôû coù boán loaïi chöôùng ngaïi caàn ñoái trò: 1. Chöôùng ngaïi do queân ñoái vôùi vieäc söû duïng laø choïn laáy, trao cho, nhôø vaøo, giao phoù, nghe phaùp, nghó baøn, laøm vieäc, khoâng laøm vieäc, vieäc ñaõ laøm, chöa laøm, vieäc cho neân laøm, khoâng cho neân laøm. Ñoái trò ñieàu naøy cho neân vieát saùch. 2. Chöôùng ngaïi do trí yeáu keùm ñoái vôùi taø kieán: Nhö duøng Nhaân luaän, Thanh luaän. Ñoái trò hai loaïi naøy cho neân taïo Luaän. 3. Chöôùng ngaïi do duøng vaät khoâng theå giöõ gìn: Ñoái trò ñieàu naøy cho neân coù in aán. 4. Chöôùng ngaïi do laáy-trao maø sinh nghi. Ñoái trò ñieàu naøy cho neân coù toaùn, soá. Soá nhö caùc pheùp coäng-tröø... Toaùn nhö moät doïc möôøi ngang. Caùc Luaän nhö Thaïch taùnh... Ñoái trò chöôùng ngaïi do baàn cuøng. Nhöõng phöông thöùc chöõa trò caùc beänh; laø ñoái trò chöôùng ngaïi caùc beänh do boán ñaïi khoâng ñieàu hoøa, chuùng sinh bò töôùng ñoäc... Maët trôøi, maët traêng, tinh tuù... Trong ñoù, chæ coù töôùng cuûa maët trôøi- maët traêng... laø thaáy ñöôïc, vì maët trôøi, maët traêng... laø thuoäc veà aùnh saùng. Nhaäp laø nhaäp vaøo taùm loaïi quaû nghieäp. Caùc thöù töôùng traïng aûnh höôûng tôùi thaân maïng; laø haønh cuûa quaû yeâu thích vaø khoâng yeâu thích. Trì giôùi, haønh xöû thieàn ñònh, thaàn thoâng... Thöù töï nhö vaäy laø vì ñoái trò caùc thöù caáu nhieãm do: 1. Phaù giôùi. 2. Tham duïc. 3. Quy y theo neûo taø.

4. Haønh sai laàm veà coâng ñöùc. 5. Tu taäp sai laïc veà giaûi thoaùt. Nhö kinh ñaõ neâu. Taïo luaän, saùch, nhaïc hay, caùc söï vieäc ñem laïi vui thích... laø ñoái trò chöôùng ngaïi do buoàn saàu, khoå naõo. Ñaát nöôùc, thaønh aáp, cho ñeán thaûo döôïc, röøng nuùi... Ñaây laø ñoái trò chöôùng ngaïi do khoâng vui thích. Caùc thöù vaät baùu nhö vaøng, baïc, löu ly... ÔÛ ñaây laø ñoái trò chöôùng ngaïi do bò troùi buoäc, giam giöõ. Maët trôøi, maët traêng, tinh tuù... ÔÛ ñaây laø ñoái trò chöôùng ngaïi do choã thoï nhaän quaû baùo vì gaây loãi laàm, taïo nhaân aùc. Trì giôùi, haønh xöû thieàn ñònh... laø ñoái trò naêm loaïi caáu nhieãm. Ñoù laø caáu nhieãm do phaù giôùi, cho ñeán caáu nhieãm do tu taäp sai laïc veà giaûi thoaùt. Khôûi trí thuaän theo theá gian aáy coù ñuû boán loaïi töôùng: 1. Khoâng coù chöôùng ngaïi trong chöôùng khaùc. Nhö kinh noùi: "Taát caû nhöõng söï vieäc khoâng gaây naõo haïi cho chuùng sinh". 2. Ban söï an laïc khoâng loãi laàm. Nhö kinh noùi: "Coù theå ñem laïi lôïi ích an laïc cho chuùng sinh". 3. Phaùt khôûi thanh tònh. Nhö kinh noùi: "Thöông xoùt chuùng sinh cho neân hieän ra". 4. Choã thoï duïng thanh tònh. Nhö kinh noùi: "Daàn daàn khieán hoï tin vaøo phaùp Phaät voâ thöôïng". Kinh: "Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt aáy, an truù nôi ñòa Nan thaéng cuûa baäc Boà-taùt roài, ñöôïc thaáy nhieàu chö

Phaät. Do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng-ñaïi nguyeän, cho neân ñöôïc thaáy nhieàu traêm Phaät cho ñeán nhieàu traêm ngaøn na-do-tha Phaät, nhieàu öùc Phaät, cho ñeán nhieàu traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha Phaät. Do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng-ñaïi nguyeän, Boà-taùt aáy khi gaëp chö Phaät, ñeàu duøng taâm saâu xa, toái thöôïng maø cung kính, toân troïng, taùn thaùn, cuùng döôøng caùc thöù y phuïc, thöùc aên uoáng, ngoïa cuï, thuoác men, moïi thöù vaät duïng cuùng döôøng thaûy ñeàu phuïng thí, duøng caùc vaät duïng taïo an laïc thöôïng dieäu cuûa baäc Boà-taùt ñeå cuùng döôøng chuùng Taêng, ñem caùc caên thieän naøy, ñeàu nguyeän hoài höôùng veà ñaïo quaû Boà- ñeà Voâ thöôïng, nôi truù xöù cuûa chö Phaät luoân khôûi taâm cung kính toät baäc, heát loøng nghe phaùp, nghe roài thoï trì tuøy söùc tu haønh, ôû trong phaùp Phaät xuaát gia, xuaát gia roài thì luoân coù maët nôi truù xöù cuûa Phaät, nghe nhaän kinh phaùp, laøm vò phaùp sö, thuyeát phaùp laøm lôïi ích, chuyeån ñöôïc phaùp Ñaø-la-ni ña vaên, thaønh töïu baäc phaùp sö. Baáy giôø, Boà-taùt aáy, truù trong ñòa

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 7 635

Nan thaéng cuûa baäc Boà-taùt, traûi qua voâ löôïng traêm kieáp, caùc caên thieän kia caøng trôû cho neân thanh tònh, saùng toû thuø thaéng. Traûi qua voâ löôïng ngaøn kieáp, cho ñeán voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp, caùc caên thieän kia caøng chuyeån sang, saùng saïch, thuø dieäu. Boà-taùt aáy ñaõ thaønh töïu phaùp giaùo hoùa chuùng sinh nhö vaäy. Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaøng roøng töø ban ñaàu, duøng xa cöø ñeå maøi boùng thì maøu saéc aùnh saùng caøng trôû cho neân saùng ñeïp hôn heát. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt naøy, truù nôi ñòa Nan thaéng cuûa baäc Boà-taùt, nhöõng caên thieän kia nhôø dieäu löïc cuûa trí phöông tieän suy xeùt, cho neân caøng chuyeån sang, trôû cho neân saùng, saïch hôn heát. Caên thieän ñöôïc trí tueä kia suy xeùt ñaõ thaønh töïu, khoâng thoái chuyeån, cho neân caøng thuø thaéng, caên thieän cuûa ñòa döôùi khoâng theå saùnh kòp. Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaàng saùng cuûa maët trôøi, maët traêng, tinh tuù, cung ñieän cuûa chö thieân, aùnh saùng aáy ñeàu thaønh töïu vieân maõn, khoâng bò huûy hoaïi, gioù khoâng theå lay ñoäng. Cuõng vaäy, Boà-taùt aáy, an truù trong ñòa Nan thaéng cuûa baäc Boà-taùt, caùc caên thieän kia, nhôø dieäu löïc cuûa trí phöông tieän suy xeùt, cho neân thaønh töïu khoâng thoái chuyeån heát thaûy caên thieän cuûa theá gian, cuûa haøng Nhò thöøa ñeàu khoâng theå saùnh kòp. Boà-taùt aáy, trong möôøi Ba-la-maät thì Thieàn Ba-la-maät taêng thöôïng, caùc phaùp Ba-la-maät khaùc khoâng phaûi laø khoâng tu taäp, nhöng tuøy theo söùc vaø tuøy phaàn. Naøy caùc Phaät töû! Ñoù goïi laø löôïc neâu veà ñòa Nan thaéng, laø Ñòa thöù naêm cuûa baäc Boà-taùt. Boà-taùt an truù trong ñòa naøy, nhieàu laàn laøm Thieân vöông cuûa coõi trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, moïi neûo haønh hoùa ñeàu töï taïi, haøng phuïc caùc thöù taø kieán cuûa heát thaûy ngoaïi ñaïo, coù theå khieán cho chuùng sinh truù trong Thaät ñeá, caùc nghieäp thieän ñaõ laøm nhö boá thí-aùi ngöõ-lôïi haønh-ñoàng söï, caùc phöôùc ñöùc aáy ñeàu khoâng lìa nieäm Phaät nieäm Phaùp nieäm Taêng, nieäm Boà-taùt, nieäm haønh cuûa Boà-taùt... cho ñeán khoâng lìa nieäm trí Nhaát thieát chuûng, trí Nhaát thieát trí maø thöôøng khôûi taâm naøy: Mình neân ôû trong taát caû chuùng sinh, laø ngöôøi

ñöùng ñaàu, laø thuø thaéng, laø lôùn, laø dieäu, laø vi dieäu, laø baäc treân, laø voâ thöôïng, laø ngöôøi daãn daét, laø vò töôùng, laø baäc thaày, laø baäc toân quyù, cho ñeán laø choã döïa cuûa trí Nhaát thieát trí. Laïi töø yù nieäm naøy, phaùt khôûi haønh tinh tieán, nhôø dieäu löïc cuûa tinh tieán, cho neân trong khoaûng moät nieäm, ñaït ñöôïc ngaøn öùc Tam-muoäi, ñöôïc thaáy ngaøn öùc Phaät … coù theå kheùo hoäi nhaäp ngaøn öùc phaùp moân, coù theå bieán hoùa thaân thaønh ngaøn öùc thaân, nôi moãi moãi thaân coù theå thò hieän ngaøn öùc Boà-taùt duøng laøm quyeán thuoäc. Neáu duøng nguyeän löïc töï taïi thuø thaéng, toái thöôïng, thì nguyeän löïc cuûa Boà-taùt vöôït hôn soá löôïng aáy. Thò hieän ñuû caùc loaïi thaàn thoâng, hoaëc nôi thaân, hoaëc aùnh saùng, hoaëc thaàn thoâng nôi maét, hoaëc nôi caûnh giôùi,

hoaëc aâm thanh, hoaëc haønh hoùa, hoaëc trang nghieâm, hoaëc gia hoä, hoaëc tin töôûng, hoaëc taïo nghieäp. Caùc thaàn thoâng bieán hoùa, cho ñeán traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp cuõng khoâng theå tính bieát". Luaän: Ñaït ñöôïc Ñaø-la-ni ña vaên caøng trôû cho neân thuø thaéng, thaønh töïu baäc Phaùp sö: Khoâng phaûi laø ñaït ñöôïc nghóa nôi Ñaø-la-ni, maø do taâm thanh tònh bình ñaúng heát söùc khoù ñaït. Laïi öa thích trí xuaát theá gian, hieän baøy trí theá gian laø voâ cuøng khoù. Do ñaït ñöôïc Ñaø-la-ni vaên vaø trì, cho neân aùnh saùng cuûa Trí - Ñòa naøy laø chæ roõ veà "Söï chaân nhö". Nhö kinh noùi: "Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö vaøng roøng töø ban ñaàu… cho ñeán caên thieän cuûa ñòa döôùi khoâng theå saùnh kòp". Vaàng saùng cuûa maët trôøi, maët traêng; laø döïa vaøo phaùp thuø thaéng laøm taêng tröôûng aùnh saùng cuûa trí tueä, hôn haún trí cuûa ñòa tröôùc. Nhö kinh noùi: "Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö maët trôøi, maët traêng, tinh tuù … cho ñeán caên thieän cuûa theá gian ñeàu khoâng theå saùnh kòp".

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.